

הלכות לחג הפסח

מאת עמוד ההוראה הגאון רבי נפתלי נוסבויים שליט"א

חודש ניסן

- א. אין אומרים תחנון ונפילת אפים בכל חודש ניסן.
- ב. נוהגין לומר בכל יום פרשת הנשיא שהקריב באותו יום וביום הראשון מתחילין מברכת כהנים וביום י"ג אומרים פרשת בהעלותך עד כן עשה את המנורה.
- ג. בשבתות שלפני חג הפסח אין אומרים אב הרחמים וצו"צ.
- ד. לא מתענים כל חודש ניסן אפי' תענית יארצייט חוץ מתענית בכורים ותענית חתנים.
- ה. המנהג לקנות חיטים או קמח לחלקן לנצרכים לצורך החג כ"א כפי דרכו וכיום המנהג ליתן את צרכי החג או מעות וכולם חייבים להשתתף במגבית זו גם תלמידי חכמים ואברכי כוללים.
- ו. שבת שלפני הפסח נקרא שבת הגדול ע"ש הנס שאירע בו לאבותינו במצרים ומנהג ישראל שהרב דורש בהלכות החג כדי שהציבור ידעו הלכות הפסח.
- ז. במנחה אומרים ההגדה מעבדים היינו עד לכפר על כל עוונותינו מפני שהיתה בו התחלת הגאולה.
- ח. במוצאי שבת אין אומרים ויהי נועם.
- ט. בימי ניסן כשרואה אילנות של מאכל שמלבלבים (מוציאים פרח) מברך ברכת האילנות. מצד הדין אפשר לברך על אילן אחד אך מהודר יותר לברך על שני אילנות יחד.
- לכתחילה יברך בפעם הראשונה שרואה אך אינו מעכב ויכול לברך בכל החודש.

עמוד א

סדר הנשרת כלים

הקדמה.

אפי' שאפשר להכשיר כלים ראוי לרכוש כלים וכלי בישול כשרים לפסח ולא לסמוך על ההגעלה אפי' שכל השנה סומכים על זה ובפרט שיש כלים שלא ניתן להכשירם אם בגלל הקושי ואם בגלל שאינם פולטים את החמץ.

יש להקפיד להגעיל רק במקום עם הכשר טוב כיון שיש פרטים רבים שצריך להשגיח עליהם וכבר כתב המשנ"ב שנכון להעמיד בהגעלה ת"ח הבקי בדיני הגעלה ובפרט בפסח שיש יותר פרטים מכל השנה כדלהלן.

א. כלים שהשתמשו בהם על האש או כלים שבלעו חמץ ע"י כלי ראשון קודם ההגעלה יש לחכות 24 שעות ממתי שבלע חמץ בפעם האחרונה ואח"כ להתחיל את ההגעלה.

ב. כלי שבלע חמץ ע"י אש בלי מים צריך ליבון ולא צריך לחכות 24 שעות כי האש שורפת את כל החמץ בעין.

ג. עדיף להגעיל בכלי מיוחד לפסח ואם אין יכול יש להגעיל את הדוד שיהיה כשר לפסח ובדיעבד אם לא הגעיל את הדוד מועיל ההכשרה.

ד. קודם ההגעלה יש לנקות את הכלי היטב מכל לכלוך ואם יש חלודה שלא ניתן לנקות צריך ליבון. וכן צריך להרפות את הידיות והחיבורים (כי מרוב שימוש הידיות מתרופפות לפעמים ומצוי שם חמץ בעין ויש לנקות היטב).

ה. יש לייבש את הכלי לפני ההגעלה מכל לחות שהיא כדי שלא יתקרר ממי ההגעלה.

ו. אם המים בדוד נעכרו צריך להחליפם.

ז. יש להגעיל כשהמים מעלים אבעבועות לכן כשמכניסים הרבה כלים יחד צריך לבדוק שההרתחה לא פסקה.

ח. המים יהיו רותחים רק על ידי אש ולא שום אמצעי אחר.

עמוד ב

ט. רצוי להכניס הכלי לתוך סל מנוקב שיכנס כל הכלי יחד בלי חציצה ולא צריך להכניס עמוק רק שהמים יכסו את כל הכלי.

י. כלי גדול שאין אפשרות להכניסו לדוד יכניס חצי ועוד חצי.

י"א. צריך להמתין מעט שישהה הכלי בתוך המים.

י"ב. אחרי ההגעלה יכניס למים קרים ובדיעבד אין מעכב ואחרי ליבון אין צריך שטיפה במים.

י"ג. אין להשתמש במי ההגעלה.

י"ד. אם צריך להגעיל את הכלי ואינו יכול להמתין 24 שעות יש עצה לפגום את מי ההגעלה בחומרים כימיים כגון אקנומיקה וכדו' בכמות כזו שתגרום שהמים יפסלו לשתית אדם.

ט"ו. כלים שאי אפשר להכשירם או אין מעוניינים להכשירם צריך לנקות טוב שלא יהיה בהם חמץ בעין ויצניעם עד לאחר הפסח.

ט"ז. לכלים אלו לא מועיל הגעלה. דוד מים, קומקום, מיקרוגל, מיקסר, מדח כלים, כלי טפלון, כלי פלסטיק למיניהם (אם עירו לתוכם מכלי ראשון) כמו כן כלים ששמים בהם לחם חם לא מועיל הגעלה.

י"ז. תנור אפיה רצוי להחמיר לא להגעיל. סיר לחץ מלבד ההכשרה יש להחליף גומי.

טבילת כלים

א. כל כלי שעשוי ממתכת או זכוכית או כל דבר המחייב טבילה חייב בטבילה במקווה "הכשרה לטבילת כלים" כלי פלסטיק וחרסינה פטורים מטבילה.

ב. אסור להשתמש בשום כלי שחייב טבילה ועדיין לא טבלו אותו אפי' בשעת הדחק ואפי' באופן ארעי ואפי' פעם אחת.

ג. אם השתמש בכלי לא טבול ואפי' אם בישל בו האוכל לא נאסר.

ד. כדי להינצל ממכשול ראוי למי שמחזיק בביתו כלים שאינם טבולים ובדעתו להשתמש בהם שיזדרז להטבילם.

עמוד ג

ה. יש להסיר כל דבר החוצץ לפני הטבילה לפעמים אחר כל המאמצים נשאר דבר מועט אם אינו מקפיד על כך יכול לטבול אבל בדבר גדול יותר או שמקפיד אפי' בדבר מועט זה נקרא חציצה.

ו. אם יש כיתוב (שלא יורד מהכלי) ומעוניין בכיתוב זה אפי' שיכול להתאמץ להסיר הכיתוב מכיוון שמעוניין בכיתוב נהפך לחלק מהכלי ואינו חוצץ.

ברכת הטבילה

א. נחלקו הפוסקים האם היום מברכים על טבילת כלים מפני שלפעמים יש שותפים יהודיים בחברה ויש פוסקים שאומרים שבכזה מקרה אין לברך וממילא יש ספק וספק ברכות להקל.

ב. במקרה שיודע שחייב בברכה קודם מברך ואחר כך יטבול.

ג. שכח לברך וכבר טבל הפסיד הברכה.

ד. אם דיבר בין הברכה לטבילה שלא מעניין הטבילה חוזר ומברך.

ה. הטובל כמה כלים נכון שלא יפסיק בדיבור ביניהם (שלא מעניין הטבילה) אבל בכה"ג לא מברך שוב.

ו. באמצע שטבל הביאו לו עוד כלים שלא חשב עליהם בזמן הברכה אין צריך לחזור ולברך אך לכתחילה טוב לחשוב על כל מה שיטבול.

סדר הטבילה

א. כשטובלים כלי יש להקפיד שכל הכלי יכנס בבת אחת למים ולא כמו הגעלת כלים שאפשר חצי ועוד חצי.

ב. לכתחילה צריך להיות כל הכלי במים ואם יש חשש שיפול כתבו הפוסקים עצה שירטיב את ידו והכלי במים ויוכל להכניס הכלי באחיזת היד ויועיל על ידי המים ממקודם.

ג. אפשר להכניס את הכלים בסל מנוקב ואפשר להניח את הכלים אחד ליד השני ולא על גבי השני כדי שלא יהא חציצה בין הכלים.

ד. אפשר לקשור לכלי חבל או חוט ולהכניסם למים אך הקשר צריך להיות רפוי כדי שהמים יוכלו לחזור פנימה.

ה. ידיות הכלים חייבים בטבילה גם אם מחוברים בברגים או מסמרים, אם הידית אינה מחוברת כראוי או שחלק מהידית נשבר ישאל חכם אם יכול לטבול.

ו. כלי שפיו צר יכניסו במים יכניסו במים ויחכה עד שיתמלא במים ויזהר שלא תיווצר בועת אוויר בתוך הכלי.

ז. אם נפלו מידו הכלים למים נכשרו כי לא צריך כוונת מטביל.

ח. אין בעיה לטבול כלים בלילה.

ט. הכל כשרים לטבול כלים (גם גוי וקטן) אבל גוי וקטן לא נאמנים לומר על כלי שהוא טבול וא"כ עמד גדול על גביהם וראה איך טובלים אפי' הקטן אומר שם של גדול שהיה שם צריך לשמוע מהגדול (גם בטלפון זה לא עדות אלא בירור) והקטן יכול לברך.

י. בכה"ג שיש רגלים לדבר שהקטן טבל כגון שהוא בקי בהלכות צריך לטבול שוב אך אינו מברך.

י"א. בכלי זכוכית שהטבילה מדרבנן לכתחילה יטבול שוב ובשעת הדחק הקטן נאמן לומר שטבל.

י"ב. בעלי חנויות המוכרים כלים ויש להם מקווה ברשותם יטבילו הכלים לאחר קנין הלקוחות.

הכשרת השיש, הכיורים, הברזים, והשולחנות

יש להכשיר עם קומקום מיוחד שאינו בחזקת חמץ או בכלי פסח ואח"כ יכשירו יש להימנע מלהניח על השיש והכיורים חמץ חם 24 שעות קודם ההכשרה.

א. יש לנקות היטב עם סבון באופן שיוריד את כל הלכלוך מהחורים והסדקים ואח"כ לשפוך מים רותחים (מכלי ראשון-קומקום וכדו') ואח"כ לצפות השיש על ידי פי.וי.סי, עץ, נייר כסף עבה.

- ב. יש להכשיר גם את הכיור ואת הברזים וינקה היטב כנ"ל ואח"כ ישפוך עליהם מים רותחים מכלי ראשון.
- ג. גם החרסינות שמסביב לשיש ומקבלים אדים חמים מהסירים יש להכשיר.
- ד. היות וכדי להכשיר יש לייבש היטב את המקום ואח"כ לערות מים ע"כ העצה הנכונה היא להכשיר מלמטה למעלה היינו להכשיר קודם את הכיור ואח"כ השיש ואח"כ החרסינה מסביב והברזים.
- ה. מי שלא מכשיר כך יראה לייבש לפני שמערה את המים.
- ו. הברזים יש להכשירם וצריך לפתוח המים החמים בחום הגבוה ויש להדליק קודם את הבוילר לכמה שעות כדי שהמים יהיו רותחים ויחד עם זה יערה מים רותחים מכלי ראשון.
- ז. יש להחליף את המסננות של הכיורים ויש מהדרים להחליף את הברזים והנוהגים כך פוטרים עצמם מהרבה חששות.
- ח. אחר ההכשרה יש לשטוף במים קרים כל מקום בנפרד.
- ט. מכיון והמנהג לכסות השיש והכיורים השיש והכיורים אם כן ההכשרה היא רק בגדר הידור ע"כ מי שלא יכול להכשיר השיש כי ניזוק על ידי מים חמים (יש לברר אצל המבינים בתחום) לא חייב לערות על זה אבל יקפיד ביותר לכסות את כל השיש בנייר כסף עבה שוודאי לא יקרע או באופן אחר שישאר מכוסה כל החג.
- י. עם זאת ראוי להימנע מלהניח דברים חמים על הנייר כסף ועדיף לשים מעמד לסיר. (כי לחלק מהפוסקים כשיש רטיבות תחת הנייר כסף נחשב השיש לכבוש ומפליט חמץ אם כי להלכה אין לחשוש לזה כי הנייר כסף חוצץ לזה מ"מ יש להדר יותר)
- י"א. שולחנות שבמטבח אם לשים עליהם בצק במהלך השנה אפי' שזה רק לפעמים עכ"פ צריך הגעלה במים רותחים וע"כ יש להקפיד לנקות היטב במים עם סבון ולשפוך מכלי ראשון וגם לשים נייר כסף שלא נקרע.
- י"ב. אם מניח סירים חמים מהאש יש לנקות כנ"ל ולשפוך מים רותחים.

י"ג. שולחנות בסלון שהרגילות להניח עליהם צלחות חמות אין צורך לשפוך מים אבל צריך לכסותם היטב (אפשר לשים עוד שעוונית מתחת המפה)

י"ד. גז הקבוע בשיש ומעליו יש ארון צריך לכסות הארון בנייר כסף עבה למשך כל החג.

מקרר, מקפיא, ארונות וכלי מטבח

ט"ו. יש לנקות המקרר היטב בכל החריצים והפינות עם מטלית וסבון ולהסיר את כל הלכלוך הנראה בעין ולצפות את המדפים והמגירות בנייר. קפלי הגומי ששכיח שם חמץ צריך ניקוי יסודי ע"י מברשת קשה להסיר את כל הפירורים.

ט"ז. את המקפיא יש לנקות כמו המקרר ולשים לב בחורי האויר אם רואים שם הצטברות של פירורים. אם אפשר לפתוח את הברגים (מי שיוזע לעשות זאת) יש לפתוח ולנקות עד איפה שידו מגעת ואם רואה פירורים יפגום עם אקנומיקה ואם רוצה להדר יכסה את המקום.

י"ז. ארונות המטבח-בפרט היכן ששמים חמץ ירוקן את הארון ולנקות היטב בחורים ובחריצים וטוב לשטוף במים עם סבון ואח"כ לצפות את המדפים עם נייר חדש (עדיף כשר לפסח).

י"ח. מעמד לייבוש כלים שבארון מן הדין מספיק לנקות היטב ולהרטיב בצונן והמהדרים מחליפים לפסח אחר ויוצאים מכל החששות.

י"ט. ברכונים וזמירות יש להצניע יחד עם הכלים שמוכרים לגוי.

כ. בלעך קשה לנקות כי צריך ליבון חמור וכדאי שיהיה בלעך מיוחד לפסח.

כ"א. גביעים אפי' שמשתמשים איתם רק בצונן כתבו הפוסקים שיש להכשירו כי לפעמים נכנס שם פירורים ושורים עם יין חריף הרבה זמן ולפעמים יש גביעים שיצטרכו ליבון ועדיף שיהיה גביע מיוחד לפסח.

כ"ב. טבעות של נשים שלא לשו איתם בצק נחלקו הפוסקים אם חובה להגעילם (אם לא מתקלקל) על כל פנים יש לנקותם היטב מכל לכלוכי החמץ (אם אפשר שישים חומר הפוגם) טבעות שלשים איתם ראוי להצניע עם כלי החמץ.

עמוד ז

כ"ג. ספרים שרגיל לשימם על השולחן ראוי להצניעם ואם רוצה להשתמש בהם לא מועיל דפיקתם אלא צריך לנקות היטב ולראות שאין שם חמץ שח"ו לא ימצאם במהלך החג ויבא לידי מכשול.

כ"ד. מגש נרות שעומד על השולחן אין צורך להגעיל אלא ינקה היטב מחמץ.

כ"ה. פלטה חשמלית ראוי לקנות אחר לפסח ואם לא אז ינקה היטב וידליק על חום עד שיתאדם הפלטה או שידליק לשעה וינתק מהחשמל וישפוך מים רותחים מכלי ראשון ויכסה בנייר כסף למשך החג.

כ"ו. כיריים זכוכית (חשמלית או אינדוקציה) אין אפשרות להכשיר לפסח.

כ"ז. פלאפון שרגיל להיות כל השנה על השולחן יש לנקות היטב לפני החג כי ודאי יש שם פירורים בין הלחצנים ומי שיכול להשתמש במכשיר אחר לפסח תבוא עליו הברכה.

כ"ח. שיניים לא בולעים לגבי כתרים וסתימות יש המזהרים לא לאכול חמץ חם או חריף 24 שעות לפני סוף זמן אכילת חמץ אבל היות ולהלכה נפסק שבהכשר כלים הולכים אחר רוב השימוש ורוב השנה לא אוכלים חם או חריף מי שלא עשה כך יש לו על מי לסמוך (ולגבי דוחקא נקטינן כחוו"ד סימן ס"ט ביאורים ג') וכך הדין לשיניים תותבות שאין חובה להגעילם (ומה שמצאנו גדולי עולם שהחליפו או הגעילו לפסח כי החמירו על עצמם).

כ"ט. תנור ראוי להחמיר שלא להגעיל וכן התבניות אלא להשתמש באחר לפסח.

ל. חצובה של גז צריך ליבון והיות וקשה לעשות את זה עדיף לקנות אחר לפסח.

ל"א. מגש הכיריים אפשר לערות עליו מים מכלי ראשון ויכסה בנייר כסף עבה.

ל"ב. כפתורים של הגז ינקה היטב ולכסות עם ניילון נצמד או נייר כסף או להחליפם וגם בזה יש מהדרים להשתמש בגז מיוחד לפסח.

ל"ג. קולט אדים יש לנקות היטב ואח"כ יכסה עם נייר כסף עבה.

ל"ד. מטהר מים או מיני בר ינקה היטב ואם יש שם מים חמים לא ישתמש בחמים לפסח. בברז מטהר מים שיוצא מהשיש מספיק לשפוך עליו מים מכלי ראשון.

ל"ה. הזקוקים להשתמש בדייסת קטניות ישתמשו בסיר וכלים מיוחדים ומותר לשפוך מים על הדייסה מקומקום של פסח.

כמו"כ סירופ תרופה שמכיל חמץ וחייבים להשתמש בו ישתמש בכלים מיוחדים (ועדיף בחד פעמי ולהשליך לפח).

אפשר להשאיר את כלי הכסף של החמץ בויטרינה אבל יסמן שמכר אותם לגוי כדי שלא יכשל בהם בחג.

מכירת חמץ

א. עניין מכירת חמץ מובא בחז"ל על חמץ בעין עם זאת נהגו למכור חמץ בעין רק בהפסד מרובה ובאופן רגיל מכרו רק תערובת.

ב. הגם שנהגו לא למכור מותר למסרו למי שמוכר חמץ בעין כגון חנות או מאפיה שימכור גם את שלו ואחרי פסח יכול לקחת ממנו.

ג. צריך לגמור בדעתו למכור ולדעת מה שעושה שיש הפוסקים שאם לא יודע לא מועיל.

ד. בעבר היה המנהג שכל אחד מכר לגוי חמץ בנפרד עם הזמן ראו שיש הרבה פרטים שלא ידועים לכל אחד הנהיגו למנות את הרב שיהיה שליח למכור את החמץ ונהגו לקבל קנין סודר מהרב שמתחייב לבצע את השליחות.

(ובשנה זו של שעת הדחק אפשר למנות

את הרב דרך הטלפון).

ה. כדי שהרב יהיה מחויב יותר במכירה נהגו לשלם לרב ואז מקבל דין פועל והשליחות יותר בשלימות.

ו. מכיוון שהמנהג לא למכור חמץ בעין (למעט הפסד מרובה) אין איסור בל תשחית לבער חמץ בזמן הביעור.

ז. כדי להימנע משאלות במכירת בית לגוי נהגו שהמוכר כל הבית עושה זאת באופן של שכירות היינו שמשכיר את הבית לגוי.

ח. המוכרים את כל המקומות המסומנים יקפידו לסמן לפני סו"ז אכילת חמץ.

ט. לכתחילה לא יכנס לשטח המכירה כל הפסח ובשעת הצורך אפשר להקל להיכנס להוציא משם דברים.

י. גם אם מצא חמץ מחוץ למקומות המסומנים בדיעבד אין נאסר כי בשטר המכירה נכתב שמוכר חמץ בכל מקום שנמצא.

י"א. נכון להימנע מלהתאכסן בפסח בבית שנמכר לגוי ובשעת דחק גדול ישאל חכם. (קו פתוח 24 שעות ביממה 0723-40-40-40 שלוחה 1)

י"ג. ראוי לנעול בצורה טובה ארונות שמוכרים לגוי שלא יוציאו הקטנים כלים כי אם מתערבב גורם לשאלות מסובכות.

י"ד. אפי' שיש שערערו שמכירת חמץ היא כעין הערמה מכל מקום למעשה אפשר לסמוך עליה לכתחילה לאחר הפסח כמו שפסק המשנ"ב (סימן תמ"ח).

הלכות תרופות בפסח

א. תרופות בפסח לחולה שיש בו סכנה יכול וחייב לקחת כרגיל אם זה חמץ בעין ויש טעם יניח במקום שמוכר וכל פעם יקח מנה אחת (ויכוון ששואל מהגוי ולא קונה אותה) ואם מרה או נפגמה מאכילת כלב יכול לקחת כרגיל.

ב. חולה שאין בו סכנה והתרופה שלוקח אינו חמץ בעין רק נוקשה יכול ליטול כרגיל (משום שאנו פוסקים כמו החזו"א שלא אומרים אחשביה באופן שהחמץ שבו אינו מרפא אלא נעשה להעמיד החומר בצורתו) וגם אם יש תחליפים לא יחליף על דעת עצמו אלא רק לאחר התייעצות עם רופא.

ג. משחות חיצוניות שנפסלו מאכילת כלב יכול לכתחילה להשתמש ואי"צ להקפיד על כשר לפסח ואם יש לו בניקל יכול להחמיר אבל זה לא מדינא.

ד. הסובלים מחולשות נפשיות ונעזרים בכדורים לא יחמירו בהפסקת התרופות וגם לא בהחלפתם בתחליפים אחרים ואפי' יש שם תערובת חמץ.

עמוד י

בדיקת חמץ

זמן הבדיקה

- א. אור ל"ד בניסן בודקים את החמץ לאור הנר, מיד בצאת הכוכבים כ- 20 דקות אחרי השקיעה.
- ב. יש להיזהר לא להתעסק עם דברים אחרים אלא ישר בזמן לבדוק וע"כ אסור מחצי שעה קודם הבדיקה לאכול יותר מכביצה פת ולשתות משקה המשכר וראוי לא לאכול גם פירות שלא יתעכב בזמן הבדיקה.
- ג. אם התחיל בהיתר קודם החצי שעה כשמגיע הזמן יפסיק מיד וגם אם התחיל ללמוד מן הראוי שיפסיק בבוא הזמן.
- ד. בחצי שעה שקודם הבדיקה יכול ללמוד הלכות פסוקות שאינם מצריכים עיון ובפרט הלכות בדיקת חמץ וכשיגיע הזמן יפסיק.
- ה. הנמצא בדרך או אוטובוס וכדו' ומגיע מאוחר לביתו מותר בדרך בכל הנ"ל ולא חוששים שישכח וטוב שיבקש שיזכירו לו שם.
- ו. רבים מהנוהגים כשיטת ר"ת מקפידים בבדיקת חמץ בזמן הראשון.
- ז. בדק בליל י"ג ולא הכניס חמץ מעיקר הדין אינו מחויב לבדוק שוב אך טוב יעשה אם יניח 10 פתיתים ויבדוק שוב בברכה.
- ח. מי שלא בדק בליל י"ד מחויב לבדוק מיד בבוקר אחר התפילה ואסור באכילה ושאר דברים שאסורים לפני הבדיקה עד שיבדוק ויבטל את החמץ ובהגיע שעה שישית שאין יכול לבטל, יבדוק בלי ביטול.
- ט. נזכר ביו"ט שלא בדק ומכר את החמץ יבדוק בחוה"מ.
- י. עבר פסח ולא בדק אם מכר החמץ אי"צ לבדוק ואם לא מכר יבדוק בלי ברכה.

החייבים בבדיקה

- א. כל אדם שיש לו חדר או בית שרגיל להכניס שם חמץ חייב לבדוק ואפי' נוסע לכל הפסח ישאיר לעצמו 4 אמות (ועדיף חדר) שלא מוכר ויבדוק שם בברכה.

עמוד יא

- ב. מי שאין לו בית משלו אבל רגיל להכניס חמץ לארונות או מזוודות חייב לבדוק שם אך לא דווקא בליל י"ד, ואינו מברך על בדיקה זו.
- ג. מי שיש לו בית שקנה סמוך לפסח ועדיין לא גר שם מחויב לבדוק כי שייך לו ושמה הפועלים השאירו שם חמץ ויכול לעבור על כל יראה.
- ד. אשה שגרה לבד מחויבת לבדוק בברכה ויש אומרים שעדיף שתעשה שליח לבדוק אבל את הביטול תעשה בעצמה.
- ה. מי שמתקשה לבדוק לבד יכול להיעזר בבני המשפחה וטוב שיעמדו שם בשעת הברכה ולכתחילה ישתמש בגברים מעל גיל בר מצווה.
- ו. אי אפשר להיעזר בגוי או שפחה כי אינם נאמנים ואפי' תינוקות שנשבו אינם יכולים לעזור וכל פסולי העדות.
- ז. הממנה שליח לבדוק יברך השליח ובעל הבית יעשה את הביטול ולא חייב להיות במקום בשעת הביטול.
- ח. בניין משותף כולם חייבים לבדוק לפחות במקום שעובר שם כגון הגר בקומה ג' צריך לבדוק מהכניסה ועד ביתו ואם עדיין לא ניקו שם יכול לחכות עד שינקו ויכול גם לאור החשמל.
- ט. מקום שלא יכול להכניס נר (רכב או חדר חשמל וכדו') יבדוק עם פנס.
- י. מי שיש לו ארונית בביהכ"ס או ישיבה או בכל מקום באחריותו לבדוק מחמץ ואין צורך דווקא בנר ואם לא בודק ימכור לגוי.
- יא. תא דואר חייב לנקות בפרט שיש ילדים קטנים שלפעמים יורדים להוציא דואר עם אוכל ביד.
- יב. בית מדרש או כולל וכל מקום ציבורי נמצא תחת אחריות רב המקום או גבאי הממונה מטעמו.
- יג. כמו"כ מרכזים קהילתיים או אולמות או מקלטים וכדו' נמצאים באחריות הממונים על כך כל השנה ואם אי אפשר לבדוק ימכרו לגוי.
- יד. שוכר שקיבל מפתח לפני ליל י"ד מחויב לבדוק בזמן, ואם קיבל המפתח אחרי שנכנס הלילה והיה למשכיר זמן לבדוק יברר אם בדק ואם אינו מוצאו חזקתו שבדוק ויבטל.

ט"ו. הכלל הוא כל מקום שמכניסים בו חמץ במהלך השנה ואפי' בצורה אקראית חייב לנקות ולבדוק מחמץ.

ט"ז. מכיוון ובדרך כלל מסיימים לנקות את הבית לפני ליל י"ד לכן בזמנינו 10 פתיתים הם מעיקר הדין, גם מי שלא שם 10 פתיתים מברך וזה לא ברכה לבטלה כי מברך על הבדיקה אם ימצא ועל הביעור שיעשה למחרת.

דיני הבדיקה

- א. קודם הבדיקה יברך על ביעור חמץ.
- ב. בברכה יכוון גם על הבדיקה והביטול של היום וגם על השריפה והביטול שלמחרת.
- ג. בירך בטעות לבער חמץ יצא אבל אם בירך על בדיקת חמץ לא יצא.
- ד. אסור להפסיק בדיבור בין הברכה לבדיקה ואם דיבר לצורך הבדיקה אינו חוזר לא לצורך הבדיקה חוזר ומברך.
- ה. התחיל לבדוק ודיבר לא צריך לחזור ולכתחילה לא יפסיק עד סוף הבדיקה.
- ו. סיים לבדוק ונזכר שרצה לבדוק בעוד מקום יבדוק שוב בלי ברכה.
- ז. התחיל לבדוק בלי ברכה כל זמן שלא סיים את הבדיקה יכול לברך.
- ח. הבדיקה לאור הנר ונוהגים לקחת גם כף מעץ ונוצה שיוכל לאסוף את החמץ מהחורים והסדקים.
- ט. חשוב מאוד להתרכז בבדיקה שלא ישכח לבדוק שום מקום.

דינים אחרי הבדיקה

- א. אחר הבדיקה מצניע את כל החמץ שמיעד לשריפה ומוסיף את הפתיתים ומבטל את החמץ הנמצא ברשותו ולא ידוע לו.
- ב. המבטל חייב להבין מה שאומר ואם לא מבין ארמית יגיד בנוסח שמבין.
- ג. ישמור שלא יכניס חמץ במקומות שבדק שלא יבוא לידי תקלה ויצטמצם בצד באופן שלא יהיה פירורים ובכל זאת ינקה אח"כ היטב.

עמוד יג

ד. יש לבדוק הכיסים מחמץ וכתב במשנ"ב שיעשה זאת בליל י"ד ויש אומרים שבזמן הזה שמכבסים הבגדים יבדוק רק אם יש חתיכה גדולה והפירורים נפגמו בכיבוס, ומה שלא מכבס (ולא מוכר) יש להקפיד יותר לראות שלא נשאר שם חתיכות שעלול להיכשל בהם (אפי' שפירורים בטלים מ"מ אסור לאוכלם וכדי שלא יכשל יש לנקות היטב הכיסים בבגדים שלובש בפסח).

שריפת חמץ

- א. בערב פסח משכימים בבוקר כדי שיספיק לאכול חמץ עד סוף הזמן.
- ב. יש מהראשונים שכתב שהאוכל חמץ בערב פסח מקיים מצוות עשה של תשביתו שאור מבתיכם.
- ג. אחר האוכל יארגן כל מה שצריך לשרוף ובפרט את ה 10 פתיתים.
- ד. יש להקפיד לבער החמץ דווקא בשריפה כי סוברים כר' יהודה שאין ביעור אלא בשריפה.
- ה. מי שלא בירך בשעת הבדיקה י"א שיברך לפני השריפה ויש על מי לסמוך.
- ו. נוהגים לשרוף גם את הנוצה והכף שאיתם בדקו את החמץ.
- ז. נהגו לשרוף גם את הד' מינים וההושענות ויש ששורפים גם הפתילות של חנוכה.
- ח. אחרי השריפה יבטל את כל החמץ ויקפיד לראות שהחמץ נהפך לפחם.

תענית בכורים

- א. בן בכור צריך להתענות בערב פסח בין בכור מאב ובין מאם זכר לנס שניצלו במצרים במכת בכורות.
- ב. בנים בכורים שלא הגיעו לגיל מצוות אביהם מתענה עבורם ואם האב בכור התענית עולה לשניהם.

- ג. יש אפשרות להיפטר מהתענית ע"י סעודת מצווה סיום מסכת או ברית ואחר שאכל בסעודת המצווה יכול לאכול אח"כ.
- ד. באם הבכור לא מסיים יכול לשמוע ממישהו אחר ויאכל מהסעודה ובדיעבד או שעת הדחק כשלא שמע וסייע בסעודת המצווה יכול לאכול.
- ה. אפשר לשמוע את הסיום גם דרך הטלפון.

דינים כלליים ערב פסח

- א. אחר שריפת החמץ יש שכתבו להכשיר השיניים ובפרט מי שיש לו כתרים וסתימות או שתלים או תותבות.
- ב. למעשה נראה להקל שאין דוחקא בשיניים (כמו שפסק החוות דעת סימן ס"ט ביאורים ג') ואין לחוש כלל לבליעת חם או חריף (כמו בכל השנה שאוכל בשר חם ואח"כ חלב, ואפי' שכתבו הרבה אחרונים שבחמץ ראוי להחמיר אין זה מדינא) וגם לגבי גוש חם נפסק להלכה (שו"ע סימן תנ"א) שבהכשר כלים הולכים אחר רוב השימוש ורוב השנה לא אוכלים דברים חמים.
- ג. הרוצה להחמיר יכול להחמיר ואין בזה משום יוהרא וידוע שהיו גדולי ישראל שהיה להם שיניים תותבות מיוחדות לפסח.
- ד. אבל ברור שיש להקפיד לצחצח השיניים היטב שלא ישאר פיורורים בין השיניים ולא יכשל ח"ו בפסח.
- איסור מלאכה
- ערב פסח אחר חצות אסור בעשיית מלאכה כמו שאסור בחוה"מ אך יש דברים שהתירו יותר מחול המועד, כיבוס על ידי גוי, ובשעת הדחק עדיף ערב פסח מחול המועד, גיהוץ, לתקן לצורך החג, לגזוז צפרניים בדיעבד, לצחצח נעליים, אמירה לעכו"ם.

הפרשת חלה

- א. מי שלא הפריש חלה ממצותיו יפריש עכשיו וישרוף את החלה.
- ב. האופים מצות אחר חצות בד"כ אין חיוב חלה לכן המנהג להביא את זה לידי חיוב על ידי צירוף סל.

ג. שיעור הפרשת חלה 1.2 ק"ג בלי ברכה ומ 1.68 ק"ג מפרישים ומברכים (ולפי שיטת חזו"א מברכים 2.25 ק"ג ומעלה).

דינים כלליים ליו"ט

א. מותר לחרוך מצה בחג כדי שתהיה שלמה ולא נקרא מתקן כלי כי זה לצורך אוכל נפש.

ב. גרמא בהבערה מותר ביו"ט לכן מותר להקדים את הדלקת הפלטה או מזגן על ידי הזזת זיזים בשעון שבת.

ג. מותר לברור ביו"ט ומותר לקלוף במקלף וכן להשתמש בכלים מיוחדים לקילוף פירות שמוציאים את מרכז הפרי (לא חשמליים).

ד. רחיצה ביו"ט מותר אם המים חמים מעיו"ט וירחץ איבר איבר ויזהר שלא יבוא לידי סחיטה, ולילד התירו באופן שרוחצים כל יום לרחוץ כל גופו במים שהוחמו מעיו"ט או שהוחמו ביום טוב בהיתר (לצורך אוכל נפש).

ה. במים צוננים מותר לרחוץ כל גופו.

ו. מצוות עשה לשמוח ביו"ט ויש לכוון בסעודות יו"ט לשם שמחה ויש להוסיף רביעית יין בסעודות החג חוץ מיין הקידוש (כליל הסדר יש נוהגין להימנע מלשתות עוד יין כדי שלא יראה כמוסיף על הכוסות).

ז. צריך לשמח את כל התלווים בו כל אחד במה שמשמח אותו יראה אדם שכולם ישמחו בבוא החג ולא יכניס עצב בליבו ודאי שיש להישמר ממתח למרות הזהירות הרבה בדיני הפסח.

חול המועד

הקדמה.

כתב בספר סדר היום וז"ל הימים שבין יו"ט הראשון ליום האחרון נקראים חול המועד והטעם מפני שאין חול לגבי ראשון ושביעי אבל לגבי שאר הימים מועד איקרו ולכן אין לאדם לעסוק בהם בשום מלאכה לא גדולה ולא קטנה ולא התירו כי אם דבר האבד ושיהיה נקל לעשות,

עמוד טז

וכתב החיד"א שכל דבר שיסתפק במועד ילך אצל חכם ויעשה כהוראתו לבל יאבד עולמו.

פרטי ההלכות רבים הם והבאנו כאן מעט מן המעט כדי שידעו במה דברים אמורים ובכל ספק יש לשאול חכם.

נחלקו הפוסקים האם מלאכה בחול המועד מן התורה או מדרבנן ועל כן כל מלאכה שאסורה מן התורה לעניין ל"ט מלאכות שבת אסור לעשותה שלא לצורך המועד אע"פ שאין בה טירחה ולפי זה מחתך, תלישת עשבים, הדבקת ניירות, זורע, קושר ומתיר, הדלקת וכיבוי חשמל אם זה לצורך המועד מותר ואם לא אסור ולהלן יפורט יותר.

המשה אופנים בהם התירו מלאכה במועד

1. צורך אוכל נפש או מכשירי אוכל נפש.

2. דבר האבד.

3. מעשה הדיוט.

4. צרכי רבים או צרכי מצווה.

5. פועל שאין לו מה לאכול.

א. לצורך אוכל נפש מותר לעשות כל מלאכה כדרכו אפי' מעשה אומן כגון קצירה, טחינה וכו' ומותר גם לכווין מלאכתו במועד ומעיקר הדין מותר לבקש שכר על עבודה במלאכת אוכל נפש (ויש שכתבו שירא שמים ראוי שלא יקח שכר).

ב. מותר להרבות בשיעורים לצורך אוכל נפש אך לא יעשה בדרך הערמה. ע"כ אין לאפות בחוה"מ יותר ממה שצריך למועד אף אם המטרה היא להפרשת חלה אבל מותר לפועל לעשות יותר אם בשביל כמות קטנה לא שווה לו לטרוח מותר לו לעשות כמות גדולה יותר. (כמו"כ מותר למאפיה של מצות לאפות כמויות גדולות ובפרהסיא כי כולם יודעים שנעשה לצורך המועד).

ג. מכשירי אוכל נפש מותר לעשות כל מלאכה אך לא יכוון שיהיה מלאכה לצורך המועד אלא ישתדל לתקן מכשירי אוכל נפש בטרם החג. ואם כיוון מלאכתו למועד אסור ליהנות ממכשיר זה בחול המועד.

עמוד יז

ד. מותר לתקן מכשיר אוכל נפש בחוה"מ כגון אם נשבר המקרר מותר להזמין טכנאי לתקנו ללא שום חשש.

צורך הגוף

כל עניני צורך הגוף נחשבים כמלאכת אוכל נפש ולכן מותר לעשות מלאכה זו כדרכה ואפילו בטירחה מרובה.

א. רפואה. כל עניני רפואה הם צורך הגוף, חולה שאין בו סכנה חלה כל גופו או שיש לו צער בכל הגוף מותר לקחת תרופות ולעשות כל מלאכה דאורייתא לרפואתו.

ב. גם במיחוש וצער מותר אכילת ושתיית רפואות וגם עשיית מלאכה דאורייתא.

ג. כאב הגורם לאדם עוגמת נפש ורוצה לעשות רנטגן וכדו' נחשב צורך בגוף ומותר.

ד. ריפוי בעיסוק מותר לאלו הצריכים לכך.

ה. ויטמינים (הכשרים לפסח) מותר גם לבריא אפי' שזה רק לחיזוק.

ו. ביקור אצל רופא (כשאינ לו צער) ואין חשש שיחלה יותר אם ימתין אחרי החג אין ללכת במועד.

ז. יש מחמירים להשתמש דווקא בנייר טואלט חתוך אפי' שנקרא צורך הגוף מכיוון שהיום זה בא בניקל וללא עלויות גבוהות במיוחד ראוי להחמיר בזה.

ח. חלון שנשבר ורוחות נכנסות פנימה או שיש חשש סכנה להשאירו כך מותר לתקנו ואפילו לקרוא לאיש אחזקה.

ט. תנור חימום או מזגן שנתקלקל מותר לתקנם.

י. נעל שנקרעה ולא נכנס מים או קוצים בגלל זה אין לתקנה במועד ואם מפריע לו יכול לתקן ואם מתכנן לקנות חדש עדיף לקנות מאשר לתקן.

יא. בשו"ע מתיר העברת דירה מדירת חברו לדירתו והיום לא מקילים בזה כי יש טרחה מרובה ופרסום הדבר ואושא מילתא ואם יש הפסד גדול ישאל חכם.

עמוד יח

י"ב. אין לגלח השערות בחוה"מ אלא רק לצורך רפואה או באונס שלא יכל לגלח בערב החג.

י"ג. מצווה ליטול צפרניים בערב החג, הרגיל ליטול כל ערב שבת ונטל בערב החג וגדל שוב אם רוצה יכול להוריד ויש מקום להחמיר בזה.

י"ד. כשיש צורך גדול יכול להוריד כגון נטילת ידיים שגורם לחציצה, רפואה, כשהיה לו טירדה מיוחדת בערב חג שלא יכל להוריד (ועדיף לשאול חכם) ולצורך קטן.

ט"ו. עניני כיבוס הלכות חמורות הן ובכל מקרה לגופו ישאל חכם וצריך לידע שאם אין הוצאה מיוחדת עדיף לקנות חדשים מלכבס, בהורדת כתם מקומי אם לא יוריד מייד וישאר לתמיד יכול להוריד ואם לא ישאר כתם תמידי יש מחלוקת גדולה ונכון להימנע אם אין בעיה של כבוד הבריות.

ט"ז. הגם שהתירו לכבס בגדי קטנים לא התירו להרבות לצורך גדולים כמו כן אסור לכוון מלאכתו במועד וכשהתירו לכבס בגדי הקטנים מותר גם לייבשם (ובגדי גדול שהתירו כגון שיש לו בגד אחד ייבש בצינעא או במייבש).

*י"ז. מגבות בבית מי שרגיל להחליף כמה פעמים בשבוע יכול להקל בכיבוס ולצורך רבים אפשר לכבס בבית מלון או הארחה אין לכבס כי היה צריך להתארגן מראש אך יכול לכבס על ידי גוי.

י"ח. ניקוי יבש כמו כביסה רגילה.

י"ט. גיהוץ לצורך המועד מותר רק שלא יכוון מלאכתו למועד ולא יעשה גיהוץ מדי מקצועי כגון קמט מיוחד שהתיישר וכש"כ ליצור קמטים חדשים.

כ. סמרטוטים מותר לכבס, וכן מותר לשטוף הבית ולא נחשב לכיבוס.

כ"א. ניילון וטרלין אפשר לכבס.

דבר האבד

א. בהיתר לעשות דבר האבד נאמרו כמה טעמים או כדי שלא יטרד ויבטל מלימודו או כדי שלא ימנע משמחת יו"ט או כי התורה חסה על ממונם של ישראל והחזו"א הוסיף שזה מדין השבת אבדה.

ב. לפי הנ"ל גם בספק דבר האבד כיוון שנמנע משמחת יו"ט יכול לעשות ובשו"ע כתוב שיעשה בצינעא.

ג. אפי' שהתירו לעשות מלאכה היכן שיכול למעט בטירחא עדיף.

ד. בהפסד מרובה יכול לעשות על ידי אומן ובהפסד מועט יעשה על ידי הדיוט או בשינוי ובלי טירחא. ולשון הראב"ד היא שלפי גודל האבדה כך גודל הטירחא ולמשל בנזילה בדוד שמש אם נוטף הרבה יכול לתקנו מיד ואפי' בטירחא ואם נוטף קצת שיכול לחכות לאחר חוה"מ יעשה כך.

ה. אם תלוי התיקון במעשה אומן עדיף למי שביכולתו לקנות חדש מה שאין כן במעשה הדיוט מותר בכל עניין.

ו. אסור לכוון מלאכה למועד ואם כן כיוון אסור גם בהדיוט ואם עשה באיסור בי"ד מאבדין ממונו ומלאכתו ומפקירין אותה (ורק בי"ד ולא כל אדם).

ז. הכוונה של מכוון מלאכתו במועד-כתבו הראשונים שאם שכח או נתעצל ולא העלה על ליבו לעשות כן או שהיה במצב של מרירות הלב נחשב לאונס ואין נחשב מכיוון.

ח. התחיל מלאכתו לפני המועד ולא ידע שיצטרך להמשיך מותר להמשיך שרואה שיאבד אם לא ימשיך אבל אם ידע שיצטרך להמשיך בטירחא מרובה אסור ובמועט מותר ובכל מקרה ישאל חכם.

ט. מותר לשלם חשבון חשמל ומים ארנונה וכדו' שהגיע זמן הפירעון בחוה"מ כדי להימנע מריביות ומותר גם לכתוב לכתוב צ'ק בעבור זה.

י. השקיית עציצים וגינות אם לא יפסיד אפי' שלא ישביח אין להשקות בחוה"מ רק במקום הפסד.

יא. מותר להשמיד כל מיני מזיקים הן בבית והן בחצר ובשדה.

יב. המרת מט"ח בקביעות אסור אמנם במקום הפסד ולא כיוון מלאכתו ישאל חכם. (0723-40-40-40 שלוחה 1 24 שעות ביממה מענה הלכתי)

י"ג. בכלל דבר האבד אם לא יעשה כעת יבוא להפסד אחר המועד ע"כ אם צריך לעשות בדיקות רפואיות שאם לא יעשה עכשיו יבטל מלימודו אחר המועד, וכן שיפוצים במוסד תורני שאם לא יעשו עכשיו יגרם ביטול תורה בעתיד יכול לעשות במועד.

י"ד. כתיבה לצורך השבת אבידה מותר.

ט"ו. חידושי תורה מצווה לכתוב במועד דמונע עי"ז ביטול תורה

ט"ז. צילום תמונות בדבר האבד ישאל חכם.

י"ז. פיתוח תמונות אסור ואם חייב כגון דרכון או דבר האבד מותר.

דינים כלליים במועד

א. בתפירה נחשבים רוב האנשים לאומנים לכן יעשה שינוי (רחב או עקום) אבל לא ביד שמאל.

ב. אסור לסרוג במועד גם לא לתענוג כי זה נקרא מעשה אומן.

ג. תפירת כפתור נחלקו הפוסקים אם צריך שינוי ובכבוד הבריות המיקל יש לו על מי לסמוך.

ד. שטיפת רצפות אינו בכלל כיבוס וכן שאר נקיון הבית כשאינו מעשה אומן אך נקיון יסודי בכל הבית יש להחמיר.

ה. צחצוח כלי כסף מותר לצורך המועד.

ו. צחצוח נעליים המנהג להחמיר אבל מותר להעביר מברשת להסיר אבק.

ז. להוריד מהעץ דברים מותר רק לצורך המועד.

ח. זבובים ויתושים מותר להורגן כי אין צורך גדול מזה.

ט. אסור לבנות אפי' קצת אבל קלקול חיוני בבית כגון אמבטיה וכדו' מותר וכן דלתות ומנעולים מותר.

י. אפי' שכתוב שמותר לרכב על סוס בנסיעה ברכב יש כמה מלאכות ואין ליסוע רק לצורך המועד ויש מחמירים גם בזה איפה שאפשר.

י"א. תיקון מקצועי בחשמל אם סובל דיחוי ידחה לאחר החג אא"כ צריך למועד וודאי במטבח וחדר אוכל.

י"ב. מותר לנגן בכלי זמר אך אין לתקנו מעשה אומן.

י"ג. מכונת כביסה שהתקלקלה וצריך לכבס באופן שמותר ישאל שאלת חכם.

י"ד. מסחר אסור במועד אבל מותר לקנות חפצים לצורך המועד.

ט"ו. מותר לקנות לחבר מתנה כי בעצם הנתינה יש בזה צורך המועד.

ט"ז. המוכרים באופן שמותר יעשו שינוי הניכר או ימכרו בצינעא ממש.

י"ז. נזדמן לו רווח מרובה יראה להוציא מעט עבור שמחת יו"ט.

י"ח. כל זה בסוחרים אבל בעה"ב פרטי המוכר באופן ארעי לצורך המועד מותר גם אם לא בצינעא.

י"ט. אם חושש שאחר החג לא ימצא מוצר מסוים יקנה במועד.

כ. מניעת רווח לא נקרא דבר האבד וע"כ אין לקנות ניי"ע בשום דרך שהיא.

כ"א. מותר לסכם עם פועל שיבוא אחר המועד כי אין איסור ממצוא חפצך במועד אם לא נותן דמי קדימה(משום שיבואו להערים ויעשו במועד).

כ"ב. חנות אוכל יכול למכור במועד כי מוכח שזה לצורך החג.

כ"ג. מכולת שמוכרת דברים שאינם מתקיימים מותר למכור דברים המתקיימים אם זה לצורך המועד.

כ"ד. הרואה חנות פתוחה שלא כדין וצריך לקנות שם לצורך המועד מותר לו כי הדין על המוכר (אם כי עליו להוכיחו שעושה כך).

כ"ה. הקונה לצורך המועד ומוסיף בקניה שישאר לו לאחר החג אם ירויח במחיר מותר ואם לא אסור אלא אם קונה לצורך החג ונשאר לו לאחר כך.

כ"ו. חנויות הלבשה, נעליים, כלים, תכשיטים, מותר למכור רק לצורך החג ובצינעא.

כ"ז. מצות מותר למכור בפרהסיא אבל קפואים היות ומשתמרים לאורך זמן מותר בצינעא, כל זה חנות שמוכרת רק לצורך דברים אלו אבל אם מוכרת גם דברים שאינם מתקיימים יכולה למכור כרגיל. (וכמו בסעיף כ"ב)

כ"ח. י"א שאין לשלם חובות על מוצרים שנקנו לפני החג כי גומר עכשיו המכירה של ערב יו"ט אבל חובות של הלוואה מותר להחזיר במועד.

כ"ט. להחליף מוצר אם אפשר להמתין עד אחר המועד לא יחליף במועד.

ל. שימוש בשירותי בנק הינו דבר שבדיעבד כי מן הראוי לסדר כל הדברים שצריך לפני החג ועדיף ללוות כסף מאשר ללכת לבנק, ללכת לכסות חוב מותר כי גם מונע קנסות וריביות או שמפקיד כי חושש שיגנב.

ל"א. החלפת מטבעות מותר רק באופן שאם לא יחליף עכשיו יפסיד.

ל"ב. מכירת סוף עונה במבצעים ואם לא יקנה היום יפסיד מותר לקנות במועד וכן מי שמזדמן למקום מרוחק ויכול לקנות דבר שיחסוך ממנו זמן בעתיד יכול לקנות כי זמן נחשב כדבר האבד.

ל"ג. מותר לכתוב צ'ק לצדקה כשאינו לו מזומן או שרוצה לשלוח בדואר.

ל"ד. צ'ק בטחון מותר לכתוב.

ל"ה. אפי' שאגרת שלומים מותר לכתוב (אם לא כיוון המלאכה במועד) נוהגין לשנות קצת כגון לכתוב עקום בשורה העליונה. י"א שאם יכול לשלוח את המכתב בפקס ישלח כדי שישמח המקבל במועד עצמו.

ל"ו. מותר לכתוב הקדשה או המלצה על ספר שנותן לחבירו או לבר מצווה שחבירו מתענג מכך והוא בכלל אגרת שלומים.

ל"ז. כשיש צורך דחוף להשתמש בבנק ישתמש באפשרות ללא תדפיס.

ל"ח. כתב שאינו מתקיים מותר ולכן מותר לכתוב על עוגה או להרכיב משחקים מאותיות או ליצור תמונה שאינה מתקיימת.

ל"ט. הדפסת עיתון חרדי כבר יצא להיתר מגדולי הדורות גם משום צרכי רבים וגם כי נועד לשמור מעיון במקומות זרים ולכן מותר לפרסם שם דברים לצרכי רבים ולצורך המועד מותר גם דבר פרטי.

מ"א. אין לארוז דברים שסיים להשתמש בהם בתוך ארגזים להעלותם לבידעם אחרי החג כי עובד לצורך חול.

עמוד כג

בדברים הבאים אין בעיה לעשותם במועד אפי' שאסורים בשבת מוקצה, הפרשת תרו"מ, חלה, טבילת כלים, השמעת קול בכלי נגינה, התרת נדרים רחיצת הגוף, חימום מים לרחיצה, שטיפת ריצפה, קשירת ציצית, תיקון ס"ת למועד, והכלל הוא כל מה שאסור לעשות אסור לומר לעכו"ם לעשות ויש אופנים שהתירו לצורך מצווה וישאל חכם (-0723 40-40-40 שלוחה 1 24 שעות).

כתב שו"ע הרב יש בחול המועד מה שאין בראש השנה והוא שכל שבעת ימי הפסח ושמונת ימי חג הסוכות וכן ביו"ט של עצרת חייב אדם להיות שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלווים אליו ושמחה זו היא מצוות עשה מן התורה שנא' ושמחת בחגך אתה בנך ובתך ובמשנ"ב כתב גם חייב לכבד חוה"מ במאכל ובמשתה וכסות נקייה שלא ינהג בהם מנהג חול ומהרי"ל לבש הקט"א של שבת וכו' דמצוות ושמחת בחגך הולך גם על חוה"מ ומבואר שם כיצד משמח.

לתגובות והערות ניתן לשלוח למפעל משיב כהלכה

באימייל: **8020702@GMAIL.COM**